

УДК 657.01:331.222

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.67-28>**Помірча О.М.**

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач відділу економічних досліджень
*Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

Pomircha Olena

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Economic Research
*Lviv Research Expert Forensic Center of the
Ministry of Internal Affairs of Ukraine*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ІНДЕКСАЦІЇ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ

Помірча О.М. Особливості визначення розміру індексації грошового забезпечення військовослужбовців під час проведення судових економічних експертиз. У статті досліджується питання правильності та своєчасності нарахування та виплати індексації грошового забезпечення військовослужбовцям. Останнім часом спостерігається ситуація з ненарахуваннями та невиплатою індексації грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України за період 2016–2018 рр., що суперечить нормам чинного законодавства. У зв'язку із цим зростає кількість ухвал суддів та заяв військовослужбовців про проведення судових економічних експертиз із метою документального підтвердження та визначення сум ненарахованої або нарахованої не в повному обсязі військовими частинами індексації грошового забезпечення.

Ключові слова: базовий місяць, грошове забезпечення, грошовий дохід, індексація, індекс споживчих цін, соціальна гарантія, фінансування.

Помирчая Е.Н. Особенности определения размера индексации денежного довольствия военнослужащих при проведении судебных экономических экспертиз. В статье изучается вопрос правильности и своевременности начисления и выплаты индексации денежного довольствия военнослужащим. В последнее время наблюдается ситуация с неначислениями и невыплатой индексации денежного довольствия военнослужащим Вооруженных сил Украины, Национальной гвардии Украины, Государственной пограничной службы Украины за период 2016–2018 гг., что противоречит нормам действующего законодательства. В связи с этим выросло количество постановлений судей и заявлений военнослужащих о проведении судебных экономических экспертиз с целью документального подтверждения и определения сум неначисленной или начисленной не в полном объеме воинскими частями индексации денежного довольствия.

Ключевые слова: базовый месяц, денежное довольствие, денежный доход, индексация, индекс потребительских цен, социальная гарантия, финансирование.

Pomircha Olena. Peculiarities of determining the amount of indexation of monetary support of servicemen during forensic economic examinations. The article considers the concept of indexation of cash collateral, its justification and the obligation to accrue and pay. Indexation is a component of the financial security of servicemen and one of the main state guarantees. That is why it is subject to mandatory accrual and payment. According to the current legislation, the indexation of monetary income of the population is carried out when the value of the consumer price index exceeds the indexation threshold, which is set at 103 percent. The calculation of the consumer price index for the indexation of monetary income of the population is a cumulative result. To further index the monetary income of the population, the calculation of the consumer price index begins in the month in which the consumer price index exceeded the indexation threshold. The increase in monetary income of the population in connection with the indexation is carried out from the first day of the month following the month in which the consumer price index is published. Equally important is the correctness of the indexation, which in turn depends on the correctness of the base month. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 9, 2015 № 1013 amended the Procedure for indexation of monetary income of the population. Therefore, the calculation of the consumer price index for indexation since January 2016 was carried out not individually for each employee, depending on the date of his employment (position), but from the date of the last revision of the tariff rate (salary) for the position held by the employee. Based on the norms prescribed in the Procedure for indexation of monetary incomes of the population, the month in which the tariff rates (salaries) were increased became the base for the indexation.

Recently, there has been a situation with non-accruals and non-payment of indexation of cash benefits to servicemen of the Armed Forces of Ukraine, the National Guard of Ukraine, the State Border Guard Service of Ukraine for the period 2016–2018, which contradicts current legislation. As a result, the number of decisions of judges and applications of servicemen to conduct forensic economic examinations in order to document and determine the amounts of non-accrued or not fully accrued by military units indexation of monetary support has increased. Recently, there has been a situation with non-accruals and non-payment of indexation of cash benefits to servicemen of the Armed Forces of Ukraine, the National Guard of Ukraine, the State Border Guard Service of Ukraine for the period 2016–2018, which contradicts current legislation. In this regard, the number of decisions of judges and applications of servicemen to conduct forensic economic examinations in order to document and determine the amounts of unaccrued or incompletely accrued by military units indexation of monetary support has increased.

Key words: base month, money supply, money income, indexation, consumer price index, social guarantee, financing.

Постановка проблеми. Індексція – це механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг. Індексція є складовою частиною грошового забезпечення військовослужбовців та однією з основних державних гарантій, саме тому вона підлягає обов'язковому нарахуванню і виплаті. Нарахування та виплата індексації грошового забезпечення здійснюється за місцем проходження військової служби.

Відповідно до ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі та в межах повноважень у спосіб, що передбачений як Конституцією, так і законами України.

Сьогодні виникла проблема, пов'язана з несвоєчасним нарахуванням або відсутністю нарахування та виплати індексації грошового забезпечення військовослужбовцям, які проходять військову службу у лавах Збройних сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України тощо, у зв'язку з чим зростає кількість позовних заяв від військовослужбовців до адміністративних судів України. У своїх позовних заявах військові вимагають визнати протиправними дії військових частин щодо ненарахування та невиплати військовослужбовцям індексації грошового забезпечення протягом тривалого часу, особливо це стосується періоду із січня 2016 р. по лютий 2018 р.

Вивчивши судові рішення, можна дійти висновку, що командування військових частин дійсно відмовляє військовослужбовцям у нарахуванні та виплаті індексації грошового забезпечення, посилаючись на те, що вона не є обов'язковим складником грошового забезпечення.

Також однією з причин, на яку спираються у своїх поясненнях військові частини, є обмежене фінансування у 2016–2018 рр. Саме тому індексація грошового забезпечення усіх військовослужбовців була припинена. Такі дії, а точніше бездіяльність військових частин, слід оскаржувати, оскільки обмежене фінансування жодним чином не впливає на право військовослужбовців отримати індексацію грошового забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час дослідження питання індексації грошового забезпечення було проаналізовано праці К.А. Пилипенко, В.І. Притули, С.В. Кочерги. Теоретичні аспекти проведення індексації грошового доходу та несвоєчасного нарахування та виплати грошового доходу досліджували такі науковці, як Ф.Ф. Бутинець, М.Ф. Огійчук, Н.М. Хом'як, О.І. Коблянська.

Також було проаналізовано судові рішення у справах військовослужбовців, які звернулися з адміністративними позовами з визнанням протиправних дій із боку військових частин за останні два роки.

Проблеми нарахування та виплати індексації грошового забезпечення військовослужбовців недостатньо висвітлено в працях вітчизняних науковців і потребують більш поглибленого підходу.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є розкриття проблем, пов'язаних із правильністю нарахування та виплатою індексації грошового забезпечення військовослужбовців, правильністю визначення базового місяця, та акцентування уваги на особливостях під час визначення розміру індексації грошового забезпечення, урахуваючи норми чинного законодавства, якими останніми роками нехтують військові частини Збройних сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до статей 1, 1² Закону України [2], «соціальний захист військовослужбовців – діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їхньої службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі...»; «військовослужбовці користуються усіма правами і свободами людини та громадянина, гарантіями цих прав і свобод, закріпленими в Конституції України та законах України, з урахуванням особливостей, установлених цим та іншими законами. У зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом Вітчизни, військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації».

Також, відповідно до частин 1 та 2 статті 9 Закону України [2], держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне, грошове та інші види забезпечення в обсязі, що відповідає умовам військової служби, стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів. До складу грошового забезпечення входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Частиною 3 статті 9 Закону України [2] грошове забезпечення визначається залежно від посади, вій-

ського звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня і вченого звання військовослужбовця. Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

Відповідно до статті 18 розділу 3 Закону України [3], зазначено, що з метою надання соціальної підтримки населенню України у цілому та окремим категоріям громадян установлюються державні гарантії щодо індексації доходів населення з метою підтримання достатнього життєвого рівня громадян та купівельної спроможності їхніх грошових доходів в умовах зростання цін.

Абзацом 2 статті 19 розділу 3 Закону України [3] передбачено: «...Державні соціальні гарантії є обов'язковими для всіх державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності...».

Отже, це означає, що суб'єкти владних повноважень зобов'язані діяти лише на виконання закону за умов і обставин, визначених ним, учиняти дії, не виходячи за межі прав та обов'язків, дотримуватися встановленої законом процедури, вибирати лише встановлені законодавством України способи правомірної поведінки під час реалізації своїх владних повноважень.

Відповідно до статті 2 Закону України [1], «індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру: пенсії; стипендії; оплата праці (грошове забезпечення); суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, крім щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим) та членам їхніх сімей і пенсій, які індексуються відповідно до закону за цими видами страхування...».

Відповідно до статті 4 Закону України [1], індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 103%. Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця набрання чинності цього Закону. Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації. Підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

В абзацах 1 та 2 статті 5 Закону України [1] зазначено, що підприємства, установи та організації підвищують розміри оплати праці у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів. Підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з державного бюджету України, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів державного бюджету України.

Правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення поширюються на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності

і господарювання, а також на фізичних осіб, що використовують працю найманих працівників, передбачені Порядком проведення індексації грошових доходів населення № 1078, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів 17.07.2003 (далі – Порядок № 1078) [5].

Відповідно до пункту 1¹ Порядку № 1078 [5], підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін. Індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 103%. Індекс споживчих цін обчислюється Держстатом і не пізніше 10-го числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях. Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком починаючи з березня 2003 р. – місяця опублікування Закону України від 6 лютого 2003 р. № 491-IV «Про внесення змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення». Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації цього пункту.

Відповідно до пункту 2 Порядку № 1078 [5], «індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру: пенсії; стипендії; оплата праці найманих працівників підприємств, установ, організацій у грошовому виразі, яка включає оплату праці за виконану роботу згідно з тарифними ставками (окладами) і відрядними розцінками, доплати, надбавки, премії, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, а також інші компенсаційні виплати, що мають постійний характер; грошове забезпечення військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби...».

Виходячи з указаної вище інформації, індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, у тому числі грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб, установлених відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2007 р. № 1294 [6].

Порядок та алгоритм проведення індексації прописано в Порядку № 1078. У попередній редакції даного Порядку № 1078, яка діяла до грудня 2015 р., пунктом 5 передбачалося, що у разі підвищення розмірів мінімальної заробітної плати, пенсії, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, стипендій, а також у разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів місяць, у якому відбулося підвищення, вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення. У базовому місяці значення індексу споживчих цін приймається за 1 або 100%. Індексація грошових доходів, отриманих громадянами за цей місяць, не провадиться. Із наступного місяця здійснюється обчис-

лення наростаючим підсумком індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації.

В абзаці 7 пункту 5 Порядку № 1078 [5] зазначено, що місяць, у якому відбувається підвищення грошових доходів працівників у зв'язку з розширенням зони обслуговування, збільшенням обсягу робіт, суміщенням професій (посад), виконанням обов'язків тимчасово відсутнього працівника, оплатою за роботу за сумісництвом на одному підприємстві, в установі, організації, а також за рахунок збільшення розміру премії, не вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації (у разі коли не відбувається підвищення тарифної ставки (окладу)).

Пунктами 10¹ та 10² Порядку № 1078 [5] передбачено, що обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації заробітної плати новоприйнятих працівників здійснюється з місяця прийняття працівника на роботу. Для працівників, яких переведено на іншу роботу на тому ж підприємстві, в установі або організації, а також переведено на роботу на інше підприємство, в установу або організацію або в іншу місцевість, та у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці у разі продовження такими працівниками роботи сума індексації зберігається, якщо сума збільшення заробітної плати менша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць. У разі коли сума збільшення заробітної плати більша, ніж сума індексації, яка повинна нараховуватися за відповідний місяць, такий місяць вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації.

Відповідно до вимог абзацу 1 пункту 4 Порядку № 1078 [5], індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Своєю чергою, розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб встановлено відповідно до вимог статті 7 Закону України «Про Державний бюджет України».

Також, відповідно до вимог пункту 4 Порядку № 1078 [5], сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін, поділений на 100%.

Індекс споживчих цін обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, і не пізніше 10-го числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях (зокрема, у газеті «Урядовий кур'єр»). Ці показники, повідомлені засобами масової інформації з посиланням на Держкомстат України, є офіційними та можуть використовуватися для проведення перерахунків грошових сум.

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1013 [9] було внесено зміни до Порядку № 1078, відповідно до яких у разі підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, значення індексу споживчих цін у місяці, у якому відбувається підвищення, приймається за 1 або

100%. Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення. Сума індексації у місяці підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу.

Згідно з пунктом 5 Порядку № 1078 (у новій редакції), у разі підвищення тарифних ставок (окладів), стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, значення індексу споживчих цін у місяці, у якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100%. Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення. Сума індексації у місяці підвищення грошових доходів, зазначених в абзаці першому цього пункту, не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу. Якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу.

У пункті 10² Порядку № 1078 [5] (у новій редакції) зазначено, що для працівників, яких переведено на іншу роботу на тому самому підприємстві, в установі або організації, а також переведено на роботу на інше підприємство, в установу або організацію або в іншу місцевість та у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці у разі продовження такими працівниками роботи, для новоприйнятих працівників, а також для працівників, які використали відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустку без збереження заробітної плати, передбачені законодавством про відпустки, обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення тарифної ставки (окладу), за посадою, яку займає працівник.

Також у Листі Міністерства соціальної політики від 28.04.2016 № 201/10/137-16 [10] надається роз'яснення змін до Порядку № 1078, затверджених Постановою від 9 грудня 2015 р. №1013, а саме: «...Відповідно до пункту 5 Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078 (зі змінами, зокрема, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013) (далі – Порядок), передбачено, що значення індексу споживчих цін приймається за 1 або 100% у місяці, у якому відбувається підвищення тарифних ставок (окладів). Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення тарифних ставок (окладів). Сума індексації у місяці підвищення тарифних ставок (окладів) не нарахо-

ується, якщо розмір підвищення заробітної плати перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення заробітної плати».

Відповідно до абзацу 2 пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013 [9], для проведення подальшої індексації заробітної плати обчислення індексу споживчих цін починається із січня 2016 р. відповідно до Порядку № 1078.

Виходячи з указанного вище, обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації починаючи із січня 2016 р. здійснювалося не індивідуально для кожного працівника залежно від дати прийняття його на роботу (посаду), а від дати останнього перегляду тарифної ставки (окладу) за посадою, яку займає працівник.

Під час проведення судових економічних експертиз важливо правильно визначити базовий місяць для нарахування індексації грошового забезпечення.

Виходячи з норм, прописаних у Порядку № 1078, місяць, в якому відбулося підвищення тарифних ставок (окладів), є базовим під час проведення індексації.

У період із січня 2008 по лютий 2018 р. включно посадові оклади осіб офіцерського, рядового, сержантського і старшинського складу встановлено у розмірах, визначених додатками до Постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2007 р. № 1294 [6].

Отже, із січня 2016 р. місяцем для обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації є лютий 2008 р., тобто місяць, наступний за місяцем набрання чинності Постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2007 р. № 1294 [6], тобто із січня 2008 р. Виходячи із зазначеного, базовим місяцем для обчислення індексації грошового забезпечення для військовослужбовців із січня 2016 р. по лютий (включно) 2018 р. є січень 2008 р.

Наступне підвищення посадових окладів військовослужбовців відбулося відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 704 [11]. Тобто наступним базовим місяцем для нарахування в подальшому індексації грошового забезпечення став березень 2018 р.

Спостерігається ситуація, за якої військові частини припинили нарахування та виплату індексації за період із січня 2016 по лютий 2018 р., пояснюючи це тим, що на цей період військові частини почали збільшувати розмір премії, яка не є постійним складником грошового забезпечення.

Посилаючись на абзац 5 пункту 5 Порядку № 1078, варто зауважити, що у разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складників без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати.

Дана ситуація свідчить про прорахунки в роботі відповідних органів Збройних сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України й інших органів, які протягом 2016–2018 рр. систематично збільшували фінансування військових частин на виплату військовослужбовцям необов'язкових одноразових складників грошового забезпечення (тобто премії) та не виділяли кошти для нарахування та виплату державної гарантії щодо оплати праці (індексації грошового забезпечення).

Також починаючи з березня 2018 р., дослідивши особові картки грошового забезпечення військовослужбовців, спостерігається ситуація, за якої величина, на яку зросло грошове забезпечення військовослужбовців за рахунок зростання посадового окладу є меншою, ніж розмір індексації, який склався у березні 2018 р.

Відповідно до абзацу 4 пункту 5 Порядку № 1078 [5], «якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу».

Відповідно до абзацу 5 пункту 5 Порядку № 1078 [5], «у разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складників без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складники заробітної плати, які не мають разового характеру».

Відповідно до Додатку 4 Порядку № 1078 [5], «...у зв'язку з підвищенням посадового окладу під час порівняння суми підвищення заробітної плати та суми індексації повинні враховуватися всі складники заробітної плати, які не мають разового характеру виплати...».

Також у роз'ясненні, яке надається у Листі Міністерства соціальної політики від 28.04.2016 № 201/10/137-16 [10], зазначено, що якщо працівнику заробітну плату підвищено на суму меншу, ніж сума індексації, то працівник має отримувати суму індексації, визначену як різниця між сумою підвищення заробітної плати та сумою індексації, яка склалася у місяці підвищення посадового окладу. Визначена таким чином сума індексації виплачується до наступного підвищення посадового окладу, у місяці підвищення якого ця сума буде зменшена на суму підвищення заробітної плати.

Ураховуючи зазначене вище, якщо збільшення розміру грошового забезпечення військовослужбовцю, відповідно до особових карток грошового забезпечення за 2018 р., у березні 2018 р. порівняно з лютим 2018 р. зросло на суму, що не перевищило суму індексації, нарахованої у березні 2018 р., то, відповідно, сума індексації з березня визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу. Визначена таким чином сума індексації виплачується до наступного підвищення посадового окладу військовослужбовця.

Висновки. За результатами проведеного дослідження відповідно до законодавчо-нормативної бази було акцентовано увагу на тому, що індексація є складовою частиною грошового забезпечення військовослужбовців та однією з основних державних гарантій. Саме тому вона підлягає обов'язковому нарахуванню і виплаті. Важливим під час нарахування індексації є правильність визначення базового місяця та особливостей розрахунку розміру індексації під час підвищення тарифних ставок (окладів), якщо військовослужбовцю грошове забезпечення підвищено (за рахунок збільшення посадового окладу) на суму меншу, ніж сума індексації.

Список використаних джерел:

1. Про індексацію грошових доходів населення : Закон України від 03.07.1991 № 1282-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-12/ed20150101>
2. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14/ed20001005>
4. Про внесення змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» : Закон України від 06.02.2003 № 491-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/491-15>
5. Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2003-п/ed20180315>
6. Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2007 № 1294. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1294-2007-%D0%BF>
7. Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2014 № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2014-%D0%BF#Text>
8. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF>
9. Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2015-%D0%BF>
10. Лист Міністерства соціальної політики від 28.04.2016 № 201/10/137-16. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN024496.html

References:

1. Pro indeksatsiiu hroshovykh dokhodiv naseleennia: Zakon Ukrainy vid 03.07.1991 r. № 1282-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-12/ed20150101>
2. Pro sotsialnyi i pravovykh zakhyst viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei: Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 r. № 2011-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>
3. Pro derzhavni sotsialni standarty ta derzhavni sotsialni harantii: Zakon Ukrainy vid 05.10.2000 r. № 2017-III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14/ed20001005>
4. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro indeksatsiiu hroshovykh dokhodiv naseleennia": Zakon Ukrainy vid 06.02.2003 r. № 491-IV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/491-15>
5. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia indeksatsii hroshovykh dokhodiv naseleennia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.07.2003 r. № 1078. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1078-2003-п/ed20180315>
6. Pro uporiadkuvannia struktury ta umov hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv, osib riadovoho i nachalnytskoho skladu ta deiakykh inshykh osib: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.11.2007 r. № 1294. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1294-2007-%D0%BF>
7. Pro vnesennia zmin ta vyznannia takymy, sheho vtratly chynnist, deiakykh aktiv Kabinetu Ministriv Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.06.2014 r. № 162. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2014-%D0%BF#Text>
8. Pro hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv, osib riadovoho i nachalnytskoho skladu ta deiakykh inshykh osib: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.08.2017 r. № 704. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF>
9. Pro uporiadkuvannia struktury zarobitnoi platy, osoblyvosti provedennia indeksatsii ta vnesennia zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.12.2015 r. № 1013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2015-%D0%BF>
10. Lyst Ministerstva sotsialnoi polityky vid 28.04.2016 r. № 201/10/137-16. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN024496.html